

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาคำเนิการนิเทศภายในโรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาคำเนิการนิเทศภายในโรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน (2) เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 45 คน ผู้รับผิดชอบโครงการนิเทศภายในโรงเรียนจำนวน 45 คน และกรรมกรนิเทศภายในโรงเรียนจำนวน 135 คน และแบบศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยโดยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ผู้รับผิดชอบโครงการนิเทศภายในโรงเรียน และกรรมกรนิเทศภายในโรงเรียน ได้ข้อมูลคิดเป็นร้อยละ 100.00 ในการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละและนำเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย ส่วนข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอโดยบรรยายเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สถานการณ์ทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1.1 สถานภาพทั่วไปของผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดเล็ก

ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุราชการมากกว่า 20 ปีขึ้นไป วุฒิสุงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรี เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการนิเทศภายในจำนวน 1-2 ครั้ง หน่วยงานที่จัดอบรมคือ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เนื้อหาที่อบรมคือ ความหมาย ความสำคัญ และ

ความจำเป็นของการนิเทศ จุดมุ่งหมายของการนิเทศ กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนและการวางแผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน แหล่งความรู้ที่ได้รับนอกเหนือจากการอบรม/สัมมนา คือ การศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการนิเทศ

1.2 สถานภาพทั่วไปของผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดกลาง ผู้บริหารโรงเรียนทุกคนเป็นเพศชาย มีอายุราชการมากกว่า 16-20 ปี วุฒิสถุที่สุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการนิเทศจำนวน 1-2 ครั้ง หน่วยงานที่จัดอบรมคือ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เนื้อหาที่จัดอบรมคือ ความหมาย ความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศ จุดมุ่งหมายของการนิเทศ กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน และการวางแผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน แหล่งความรู้ที่ได้รับนอกเหนือจากการอบรม/สัมมนา คือ การศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการนิเทศ

1.3 สถานภาพทั่วไปของผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดใหญ่ ผู้บริหารโรงเรียนทุกคนเป็นเพศชาย มีอายุราชการมากกว่า 20 ปีขึ้นไป วุฒิสถุที่สุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการนิเทศจำนวน 1-2 ครั้ง หน่วยงานที่จัดการอบรมส่วนใหญ่คือ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เนื้อหาที่จัดอบรมคือ ความหมาย ความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศ จุดมุ่งหมายของการนิเทศ กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนและการวางแผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน แหล่งความรู้ที่ได้รับนอกเหนือจากการอบรม/สัมมนา คือ การศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการนิเทศ

1.4 สถานภาพทั่วไปของผู้รับผิดชอบโครงการนิเทศภายในโรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดเล็ก ผู้รับผิดชอบโครงการนิเทศภายในส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุราชการ 11-15 ปี วุฒิสถุที่สุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการนิเทศจำนวน 1-2 ครั้ง หน่วยงานที่จัดอบรมคือ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เนื้อหาในการอบรมคือ ความหมาย ความสำคัญ และความจำเป็นของการนิเทศ จุดมุ่งหมายของการนิเทศ กระบวนการนิเทศ และการวางแผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน แหล่งความรู้ที่ได้รับนอกเหนือจากการอบรม/สัมมนา คือ การศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการนิเทศ

1.5 สถานภาพทั่วไปของผู้รับผิดชอบโครงการนิเทศภายในโรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดกลาง ผู้รับผิดชอบโครงการนิเทศภายในส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุราชการ

11-15 ปี วุฒิสุงที่สุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรี เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการนิเทศจำนวน 1-2 ครั้ง หน่วยงานที่จัดอบรมคือ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เนื้อหาในการอบรมคือ ความหมาย ความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศ จุดมุ่งหมายของการนิเทศ กระบวนการนิเทศและ การวางแผน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน นอกเหนือจากการอบรม/สัมมนาแล้ว แหล่งความรู้อื่นที่ได้รับคือ การศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการนิเทศ

1.6 สถานภาพทั่วไปของผู้รับผิดชอบโครงการนิเทศภายในโรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดใหญ่ ผู้รับผิดชอบโครงการนิเทศส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุราชการ 16-20 ปี วุฒิสุงที่สุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรี เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนจำนวน 1-2 ครั้ง หน่วยงานที่จัดอบรมคือ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เนื้อหาในการอบรมคือ ความหมาย ความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศ จุดมุ่งหมายของการนิเทศ กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนและการวางแผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน แหล่งความรู้อื่นที่ได้รับนอกเหนือจากการอบรม/สัมมนา คือ การศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการนิเทศ

1.7 สถานภาพทั่วไปของกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดเล็ก กรรมการนิเทศภายในโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุราชการ 11-15 ปี วุฒิสุงที่สุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรี เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการนิเทศจำนวน 1-2 ครั้ง หน่วยงานที่จัดอบรมคือ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เนื้อหาในการอบรมคือ ความหมาย ความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศ จุดมุ่งหมายของการนิเทศ กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน และการวางแผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน แหล่งความรู้อื่นที่ได้รับนอกเหนือจากการอบรม/สัมมนา คือ การศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการนิเทศ

1.8 สถานภาพทั่วไปของกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดกลางกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุราชการ 16-20 ปี วุฒิสุงที่สุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรี เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการนิเทศจำนวน 1-2 ครั้ง หน่วยงานที่จัดอบรมคือ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เนื้อหาในการอบรมคือ ความหมาย ความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศ จุดมุ่งหมายของการนิเทศ กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนและการวางแผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน แหล่งความรู้อื่นที่ได้รับนอกเหนือคือ การศึกษาเอกสาร

1.9 สถานภาพทั่วไปของกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศ
ขนาดใหญ่กรรมการนิเทศภายในส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุราชการ 16-20 ปี วุฒิสุงคทางการ
ศึกษาระดับปริญญาตรี เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการนิเทศจำนวน 1-2 ครั้ง หน่วยงานที่
จัดอบรมคือสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เนื้อหาในการอบรมคือ ความหมาย ความสำคัญและ
ความจำเป็นของการนิเทศ จุดมุ่งหมายของการนิเทศ กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนและการ
วางแผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน แหล่งความรู้ที่ได้นอกเหนือจากการอบรม/
สัมมนา คือ การศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการนิเทศ

2. สภาพการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน

2.1 การเตรียมการก่อนดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน

ในการเตรียมการก่อนดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน โรงเรียนต้นแบบ
ทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีการดำเนินการดังต่อไปนี้

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดเล็ก มีการให้ความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนแก่ครู โดยการประชุมชี้แจง มีการกำหนดผู้รับผิดชอบชัดเจน
การให้ความรู้จะดำเนินการในช่วงภาคต้นของปีการศึกษา โดยให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องความหมาย
ความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศ จุดมุ่งหมายของการนิเทศและกระบวนการนิเทศภายใน
โรงเรียนเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะเป็น
ผู้ออกหนังสือคำสั่งแต่งตั้ง ซึ่งคณะกรรมการประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ
และครูที่ได้รับการเลือกตั้ง หน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการนิเทศคือ การวางแผน
การนิเทศ การปฏิบัติการณ์นิเทศ การสนับสนุนส่งเสริมการนิเทศและการติดตามประเมินผลการ
ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนจะใช้วิธีการวางแผน
การทำงานร่วมกันเป็นหลัก ในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศและผู้รับการ
นิเทศนั้น ผู้บริหารจะเป็นผู้ประชุมชี้แจง ซึ่งก็ทำให้ผู้นิเทศและการนิเทศลดลงและก่อนที่จะปฏิบัติการณ์
นิเทศผู้บริหารจะประชุมคณะกรรมการนิเทศเพื่อซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับงานที่ต้องปฏิบัติให้ เข้าใจ
ตรงกัน ซึ่งดำเนินการในช่วงภาคต้นของปีการศึกษา

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดกลาง มีการให้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการนิเทศภายในแก่ครู โดยการประชุมชี้แจงมีการกำหนดผู้รับผิดชอบไว้ชัดเจน การให้ความรู้ความเข้าใจจะดำเนินการในช่วงภาคต้นของปีการศึกษาโดยให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่อง ความหมายและความจำเป็นของการนิเทศ จุดมุ่งหมายของการนิเทศ และกระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียน การแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ผู้บริหารจะเป็นผู้ออกหนังสือคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้างานวิชาการ และครูที่ได้รับการเลือกตั้งบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการนิเทศคือ การวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ การสนับสนุนส่งเสริมการนิเทศและการติดตามและประเมินผลการดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน การทำงานของคณะกรรมการนิเทศใช้วิธีวางแผนการทำงานร่วมกันเป็นหลัก การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ส่วนใหญ่ผู้บริหารจะเป็นผู้ประชุมชี้แจง ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเป็นไปด้วยดี ปัญหาระหว่างผู้นิเทศและก่อนที่จะปฏิบัติการนิเทศผู้บริหารจะประชุม คณะกรรมการนิเทศเพื่อซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับงานที่ต้องปฏิบัติให้เข้าใจตรงกัน

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดใหญ่ มีการให้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการนิเทศโดยการประชุมชี้แจง มีการกำหนดผู้รับผิดชอบชัดเจน การให้ความรู้ความเข้าใจ ดำเนินการในช่วงภาคต้นของปีการศึกษาโดยให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่อง ความหมาย ความสำคัญ และความจำเป็นของการนิเทศ จุดมุ่งหมายของการนิเทศและกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน การแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ผู้บริหารโรงเรียนจะเป็นผู้ออกหนังสือคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการนิเทศประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าสายชั้นและครูที่ได้รับการเลือกตั้ง ซึ่งหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการนิเทศคือการวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ การสนับสนุนส่งเสริมการนิเทศและการติดตามประเมินผลการดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน การทำงานร่วมกันของคณะกรรมการนิเทศ จะใช้วิธีวางแผนการทำงานร่วมกันเป็นหลัก การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ผู้บริหารจะเป็นผู้ประชุมชี้แจง ซึ่งผลที่ได้รับคือ ทำให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

ปฏิบัติงานร่วมกันด้วยดี ปัญหาระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศลดลง และก่อนที่จะปฏิบัติการณ์ิเทศ ผู้บริหารจะประชุมคณะกรรมการนิเทศ เพื่อซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับงานที่ต้องปฏิบัติให้เข้าใจตรงกัน โดยส่วนใหญ่จะดำเนินการในช่วงภาคต้นของปีการศึกษา

จากการศึกษาเอกสารในส่วนของบันทึกการประชุม คำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการนิเทศภายใน ซึ่งรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมการก่อนดำเนินการนิเทศภายใน โรงเรียนสอดคล้องกับการปฏิบัติจริง

2.2 การดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

การดำเนินการ ตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ ปรากฏผลการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายใน สรุปได้ดังนี้

2.2.1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการโรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดเล็ก มีการวิเคราะห์ข้อมูลจากตัวบ่งชี้คุณภาพด้านต่างๆของโรงเรียน โดยใช้วิธีประชุมระดมความคิด ตัวบ่งชี้คุณภาพที่นำมาวิเคราะห์คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกชั้นทุกกลุ่ม ประสิทธิภาพ ซึ่งดำเนินการวิเคราะห์ในช่วงก่อนสิ้นปีการศึกษาสำหรับการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการใช้วิธีจัดเรียงลำดับตามความจำเป็นของปัญหาเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดเรียงคือนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ความจำเป็นของปัญหาและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ โดยคณะกรรมการทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินการและในด้านการวิเคราะห์ สาเหตุของปัญหาและการกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหาใช้การประชุมระดมความคิดโดยคณะกรรมการมีส่วนร่วม

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดกลางมีการวิเคราะห์ข้อมูลจากตัวบ่งชี้คุณภาพด้านต่างๆของโรงเรียน โดยใช้วิธีประชุมระดมความคิดคณะกรรมการทุกคน ตัวบ่งชี้ที่ทำการวิเคราะห์คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกชั้นทุกกลุ่ม ประสิทธิภาพและคุณลักษณะอันดีตามเกณฑ์มาตรฐานที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด ช่วงเวลาในการวิเคราะห์คือ ช่วงก่อนสิ้นปีการศึกษา สำหรับการสำรวจและประเมินความต้องการของครูใช้วิธีการให้ครูออกแบบสำรวจลักษณะข้อมูลที่สำรวจส่วนใหญ่ เป็นข้อมูลด้านการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับหลักสูตร และ

ดำเนินการสำรวจในช่วงก่อนสิ้นปีการศึกษา ส่วนในด้านการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการนั้น ส่วนใหญ่ใช้วิธีจัดเรียงลำดับตามความจำเป็นของปัญหา เกณฑ์ที่ใช้ในการจัดเรียงคือ นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ความจำเป็นของปัญหาและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ บุคลากรที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการคือ คณะครูทุกคนในโรงเรียน และสำหรับการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและการกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหา ส่วนใหญ่ใช้การประชุมระดมความคิด คณะครูทุกคนในโรงเรียน

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดใหญ่ มีการวิเคราะห์ข้อมูลจากตัวบ่งชี้คุณภาพด้านต่างๆของโรงเรียนด้วยวิธีประชุมคณะครูเพื่อระดมความคิด ตัวบ่งชี้คุณภาพที่นำมาวิเคราะห์ส่วนใหญ่คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกชั้นทุกกลุ่มประสบการณ์ และคุณลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด ช่วงเวลาในการวิเคราะห์ส่วนใหญ่ กำหนดไว้ในช่วงก่อนสิ้นปีการศึกษา สำหรับการสำรวจและประเมินความต้องการของครูส่วนใหญ่ใช้วิธีให้ครูกรอกแบบสำรวจ ข้อมูลที่สำรวจเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับหลักสูตร การกำหนดเวลาสำรวจอยู่ในช่วงก่อนสิ้นปีการศึกษา สำหรับการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการส่วนใหญ่ จัดเรียงโดยพิจารณาจากความจำเป็นของแต่ละปัญหา เกณฑ์ที่ใช้ในการจัดเรียงคือ นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด และความจำเป็นของปัญหา บุคลากรที่มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ส่วนใหญ่เป็นคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน และในด้านการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหา ใช้การประชุมคณะครูทุกคนเพื่อระดมความคิด

จากการศึกษาเอกสารในส่วนของแฟ้มข้อมูลและแผนปฏิบัติงานของโรงเรียนพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและข้อมูลการปฏิบัติงานที่ยังมีปัญหา นอกจากนี้ในส่วนของบันทึกการประชุม ได้บันทึกสาระการประชุมที่เกี่ยวกับการระดมความคิดเพื่อกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังๆ ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน

2.2.2 การวางแผน

จากการศึกษาการวางแผนของโรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่พบว่า

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดเล็ก มีการกำหนดนโยบายในการจัดทำแผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน โดยกำหนดให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งมีคณะกรรมการนิเทศเป็นผู้กำหนด วิธีการในการวางแผนงาน/โครงการนิเทศ ส่วนใหญ่ใช้การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา ก่อน แล้วประชุมปรึกษาหารือผู้เกี่ยวข้อง และจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการ การชี้แจงแผนงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารเป็นผู้ชี้แจง โดยดำเนินการในช่วงก่อนสิ้นปีการศึกษา และในส่วนของ การกำหนดกิจกรรมและรายละเอียดของกิจกรรมนิเทศภายใน เกณฑ์ที่ใช้คือ ความต้องการจำเป็นของปัญหาและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ การกำหนดกิจกรรมใช้มติในที่ประชุมครู ซึ่งคณะครูทุกคนในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนด

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดกลาง มีการกำหนดนโยบายในการจัดทำแผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียนโดยกำหนดให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดบุคลากรที่มีส่วนร่วมในการกำหนดส่วนใหญ่คือ คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน วิธีการในการวางแผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน ส่วนมากเริ่มจากการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา ก่อนแล้วประชุมปรึกษาหารือผู้ที่เกี่ยวข้องและจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการ การชี้แจงแผนงานส่วนใหญ่ดำเนินการในช่วงภาคต้นของปีการศึกษา โดยผู้รับผิดชอบโครงการนิเทศภายในเป็นผู้ประชุมชี้แจง นอกจากนี้การกำหนดกิจกรรมและรายละเอียดของกิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียน ส่วนใหญ่ใช้นโยบายความต้องการจำเป็นของปัญหาและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติมาเป็นเกณฑ์ซึ่งมีคณะกรรมการนิเทศภายในเป็นผู้กำหนด

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดใหญ่ มีการกำหนดนโยบายในการจัดทำแผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน โดยมีคณะกรรมการนิเทศเป็นผู้กำหนด ซึ่งส่วนใหญ่กำหนดให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด การวางแผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน ได้กำหนดผู้รับผิดชอบไว้ชัดเจน โดยเริ่มจากการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา

ก่อนแล้วประชุมปรึกษาหารือผู้เกี่ยวข้องแล้วจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการ สำหรับการจัด
แผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้รับผิดชอบโครงการเป็นผู้ชี้แจงในที่ประชุมในช่วง
ก่อนสิ้นปีการศึกษา ในส่วนของการกำหนดกิจกรรมและรายละเอียดของกิจกรรมนิเทศภายใน
โรงเรียน ส่วนใหญ่ใช้ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติมาเป็นเกณฑ์ กิจกรรมและรายละเอียดต่างๆ
คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นผู้กำหนด

จากการศึกษาเอกสารในส่วนที่เป็นบันทึกการประชุม แผนงาน/
โครงการนิเทศภายในโรงเรียนและปฏิทินปฏิบัติงาน พบสาระการกำหนดนโยบายและการจัดทำ
แผนงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียน มีการกำหนดผู้รับผิดชอบชัดเจน มีการกำหนดกิจกรรม
การนิเทศที่จะต้องปฏิบัติในรอบปีการศึกษาซึ่งข้อมูลส่วนใหญ่เป็นปัจจุบัน

2.2.3 การปฏิบัติการนิเทศ

จากการศึกษาการปฏิบัติการนิเทศของโรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศ
ทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่พบว่า

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดเล็ก มีการทำความเข้าใจร่วมกัน
เกี่ยวกับงานที่ต้องปฏิบัติการประชุมชี้แจง การตกลงวิธีปฏิบัติงาน วิธีเก็บข้อมูล และวิธีประเมินผล
สรุปผล คณะกรรมการนิเทศและคณะครูทุกคนจะทำข้อตกลงร่วมกัน สำหรับการดำเนินการตามกิจกรรม
ที่กำหนดนั้นจะดำเนินการตามปฏิทินปฏิบัติงานเป็นหลัก การส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน
ส่วนใหญ่ใช้การชมเชยในที่ประชุม ในส่วนของการสนับสนุนช่วยเหลือการปฏิบัติการนิเทศ เน้นการ
สนับสนุนช่วยเหลือด้านการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศและงานที่ต้องปฏิบัติ

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดกลาง มีการทำความเข้าใจร่วม
กันเกี่ยวกับงานที่ต้องปฏิบัติ การประชุมชี้แจง การตกลงวิธีปฏิบัติงาน วิธีเก็บข้อมูล และวิธีประเมิน
ผลสรุปผล คณะกรรมการนิเทศและคณะครูทุกคน จะกำหนดข้อตกลงร่วมกัน การดำเนินการตาม
กิจกรรมที่กำหนดนั้นดำเนินการตามปฏิทินปฏิบัติงานเป็นหลัก การส่งเสริมขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติ
งานส่วนใหญ่ ใช้การชมเชยในที่ประชุมและในส่วนของการสนับสนุนช่วยเหลือการปฏิบัติการนิเทศ
เน้นการสนับสนุนช่วยเหลือในด้านการให้ความรู้เป็นสำคัญ

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดใหญ่ มีการทำความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับงานที่ต้องปฏิบัติโดยการประชุมชี้แจง การตกลงวิธีปฏิบัติงาน วิธีเก็บข้อมูลและวิธีประเมินผล สรุปผล คณะกรรมการนิเทศและคณะครูจะกำหนดข้อตกลงร่วมกัน ส่วนการดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนด ส่วนใหญ่ดำเนินการตามปฏิทินปฏิบัติงาน ในด้านการส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่ใช้วิธีชมเชยในที่ประชุม สำหรับการสนับสนุนช่วยเหลือการปฏิบัติการนิเทศนั้น ส่วนใหญ่สนับสนุนช่วยเหลือในด้านการให้ความรู้ความเข้าใจในงานที่ต้องปฏิบัติ

จากการศึกษาเอกสารในส่วนของบันทึกการประชุม สมุดนิเทศของครูแต่ละชั้นและปฏิทินปฏิบัติงาน พบสาระเกี่ยวกับการกำหนดกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติและข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ตลอดจนคำชมเชยการปฏิบัติงาน

2.2.4 การประเมินผล

จากการศึกษาการประเมินผลการนิเทศของโรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่พบว่า

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดเล็ก มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนและประเมินความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้รับการนิเทศได้กำหนดผู้รับผิดชอบในการประเมินไว้ชัดเจน วิธีการที่ใช้ในการประเมิน ส่วนใหญ่ใช้การสนทนาสอบถาม โดยส่วนใหญ่จะประเมินเมื่อสิ้นสุดการนิเทศ มีการทำผลการประเมินเป็นข้อมูลสำหรับปรับปรุงการดำเนินงาน โดยนำไปใช้แก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงานที่เป็นปัญหาซึ่งผลที่ได้รับพบว่าการดำเนินการมีประสิทธิภาพมากขึ้นและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดกลาง มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการนิเทศภายในโรงเรียน และประเมินความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้รับการนิเทศได้กำหนดผู้รับผิดชอบในการประเมินไว้ชัดเจน วิธีการประเมินที่ใช้คือ การใช้แบบประเมินและการสนทนาสอบถาม ช่วงเวลาประเมินจะประเมินทั้งก่อนการนิเทศ ระหว่างการนิเทศและสิ้นสุดการนิเทศ ผลที่ได้จากการประเมินได้นำไปเป็นข้อมูลเพื่อแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงานที่เป็นปัญหาและผลที่ได้รับคือการดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้นและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดใหญ่ มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการนิเทศภายในโรงเรียน และการประเมินความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้รับการนิเทศ ได้กำหนดผู้รับผิดชอบในการประเมินไว้ชัดเจน ช่วงเวลาในการประเมินคือ ก่อนการนิเทศ ระหว่างการนิเทศและสิ้นสุดการนิเทศ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคือแบบประเมินโครงการและความพึงพอใจของผู้รับการนิเทศ ผลของการประเมินนำไปเป็นข้อมูลในการแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงานที่เป็นปัญหา ผลที่ได้รับคือ การดำเนินงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

จากการศึกษาเอกสารในส่วนที่เป็นการสรุปผลและรายงานผลการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนพบว่า การดำเนินงานตามโครงการส่วนใหญ่ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่สูงขึ้น

2.3 การประเมินผลการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน

จากการศึกษาการประเมินผลการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่พบว่า

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดเล็ก มีการประเมินผลการเตรียมความพร้อมก่อนดำเนินการนิเทศและประเมินผลการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนโดยครูทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมิน

วิธีการที่ใช้ในการประเมินส่วนใหญ่ใช้การสนทนาสอบถามและการประชุมเพื่อสอบถาม ส่วนใหญ่จะประเมินเมื่อสิ้นสุดการดำเนินการ

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดกลาง มีการประเมินผลการเตรียมความพร้อมก่อนดำเนินการนิเทศ และประเมินผลการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน โดยครูทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมิน วิธีการที่ใช้ในการประเมินส่วนใหญ่คือใช้การประชุมเพื่อสอบถามและจะประเมินเมื่อสิ้นสุดการดำเนินการ

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดใหญ่ มีการประเมินผลการเตรียมความพร้อมก่อนการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน และประเมินผลการดำเนินการ ตาม

กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน โดยครูทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมิน วิธีการในการประเมิน ส่วนใหญ่คือ การประชุมเพื่อสอบถาม และจะประเมินเมื่อสิ้นสุดการดำเนินการ

จากการศึกษาเอกสารในส่วนที่เป็นบันทึกการประชุมและแผนปฏิบัติงาน ประจำปีของโรงเรียนที่ได้สรุปผลและได้นำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัญหาและความต้องการเพื่อจัดทำแผนในปีการศึกษาต่อไป

3. ปัญหาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน

3.1 ปัญหาการเตรียมการก่อนดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน

จากการศึกษาปัญหาการเตรียมการก่อนดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนต้นแบบ เพื่อการนิเทศขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่พบว่า

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดเล็ก ไม่มีปัญหาการเตรียมการก่อนดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน เนื่องจากคณะครูและผู้บริหารทุกคนเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศและได้รับความร่วมมือด้วยดีจากทุกฝ่าย ตลอดจนถึงงบประมาณ บุคลากรและเวลาที่เพียงพอ

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดกลาง ไม่มีปัญหาการเตรียมการก่อนการนิเทศ เนื่องจากบุคลากรทุกคน เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศ ได้รับความร่วมมือด้วยดีจากทุกฝ่ายถึงงบประมาณ บุคลากรและเวลาที่เพียงพอ

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดใหญ่ ไม่มีปัญหาการเตรียมการก่อนดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน เนื่องจากบุคลากรทุกคนเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศได้รับความร่วมมือด้วยดีจากทุกฝ่ายและมีบุคลากร งบประมาณและเวลาที่เพียงพอ

3.2 ปัญหาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

3.2.1 ปัญหาการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ

จากการศึกษาปัญหาการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของโรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่พบว่า

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดเล็ก ไม่มีปัญหาในการศึกษาสภาพ
ปัจจุบันปัญหาและความต้องการ เนื่องจากได้รับความร่วมมือด้วยดีจากทุกฝ่าย บุคลากรที่เกี่ยวข้อง
มีความรู้และความรับผิดชอบในการดำเนินการ

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดกลาง ไม่มีปัญหาการศึกษาสภาพ
ปัจจุบันปัญหาและความต้องการ เนื่องจากได้รับความร่วมมือด้วยดีจากทุกฝ่าย บุคลากรที่เกี่ยวข้อง
มีความรู้และความรับผิดชอบในการดำเนินการ

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดใหญ่ ไม่มีปัญหาการศึกษาสภาพ
ปัจจุบันปัญหาและความต้องการ เนื่องจากได้รับความร่วมมือด้วยดีจากทุกฝ่ายและบุคลากรที่
เกี่ยวข้องมีความรู้และความรับผิดชอบในการดำเนินการ

3.2.2 ปัญหาการวางแผน

จากการศึกษาปัญหาการวางแผนของโรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศ
ขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่พบว่า

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดเล็ก ไม่มีปัญหาการวางแผน
เนื่องจากบุคลากรเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการวางแผน ได้รับความร่วมมือด้วยดีจาก
ทุกฝ่ายและผู้รับผิดชอบมีความรู้ความสามารถในการดำเนินการ

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดกลาง ไม่มีปัญหาการวางแผน
เนื่องจาก บุคลากรเห็นความสำคัญและความจำเป็นของแผน ได้รับความร่วมมือด้วยดีจากทุก
ฝ่ายและผู้รับผิดชอบมีความรู้ความสามารถในการดำเนินการ

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดใหญ่ ไม่มีปัญหาการวางแผน
เนื่องจากบุคลากรเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการวางแผน ได้รับความร่วมมือด้วยดีจาก
ทุกฝ่าย และผู้รับผิดชอบมีความรู้ความสามารถในการดำเนินการ

3.2.3 ปัญหาการปฏิบัติการนิเทศ

จากการศึกษาปัญหาการปฏิบัติการนิเทศของโรงเรียนต้นแบบเพื่อการ
นิเทศขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ พบว่า

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดเล็กส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาการปฏิบัติ การนิเทศ เนื่องจากบุคลากรให้ความสำคัญและได้รับความร่วมมือด้วยดีจากทุกฝ่าย แต่ปัญหาที่ พบมีเพียงการปฏิบัติงานไม่ได้ตามกำหนดเวลา ซึ่งปัญหาได้รับการแก้ไขโดยการจัดสรรเวลาให้ เหมาะสมและสอดคล้องกับภาระหน้าที่ของผู้ปฏิบัติ

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดกลาง ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาการ ปฏิบัติการนิเทศ เนื่องจากบุคลากรให้ความสำคัญและได้รับความร่วมมือด้วยดีจากทุกฝ่าย แต่ในส่วน ที่พบปัญหานั้นพบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับข้อจำกัดด้านเวลาและผู้เกี่ยวข้องมีภาระกิจมากเกินไป ซึ่งปัญหา ได้รับการแก้ไขโดยการจัดสรรเวลาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับภาระหน้าที่ของผู้ปฏิบัติ

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดใหญ่ มีปัญหาการปฏิบัติการนิเทศ ซึ่งปัญหาที่พบส่วนใหญ่คือ การปฏิบัติงานไม่ตรงตามกำหนดเวลา การแก้ไขปัญหาก็ใช้วิธีจัดสรรเวลาให้ เหมาะสมและสอดคล้องกับภาระหน้าที่ของผู้ปฏิบัติ

3.2.4 ปัญหาการประเมินผล

จากการศึกษาปัญหาการประเมินผลของโรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศ ขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่พบว่า

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดเล็ก มีปัญหาเกี่ยวกับการไม่ได้ กำหนดวิธีประเมินไว้ชัดเจน และขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือประเมิน การแก้ ไขปัญหาส่วนใหญ่ใช้การกำหนดวิธีประเมินให้ชัดเจนและจัดหาเอกสารให้ครูศึกษา

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดกลาง มีปัญหาเกี่ยวกับการขาด ความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือประเมิน การแก้ไขปัญหาก็ได้จัดหาเอกสารให้ครูศึกษา

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดใหญ่ มีปัญหาเกี่ยวกับการไม่ได้ กำหนดวิธีประเมินและขาดความรู้ความเข้าใจในการประเมิน ส่วนใหญ่แก้ไขปัญหาก็ได้จัดหาเอกสาร ให้ศึกษาและกำหนดวิธีประเมินให้ชัดเจน

4. ปัญหาการประเมินผลการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน

จากการศึกษาปัญหาการประเมินผลการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนต้นแบบ เพื่อการนิเทศขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่พบว่า

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดเล็ก มีปัญหาเกี่ยวกับการไม่ได้กำหนดวิธีประเมินไว้ชัดเจนและขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือประเมิน ปัญหาได้รับการแก้ไขโดยกำหนดวิธีประเมินให้ชัดเจนและจัดหาเอกสารให้ศึกษา

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดกลาง มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือประเมิน ส่วนใหญ่แก้ไขปัญหโดยจัดหาเอกสารให้ศึกษา

โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศขนาดใหญ่ มีปัญหาเกี่ยวกับการไม่ได้กำหนดวิธีประเมินและขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือประเมิน ส่วนใหญ่แก้ไขปัญหาโดยการจัดหาเอกสารให้ศึกษาและกำหนดวิธีประเมินให้ชัดเจน

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ มีประเด็นสำคัญที่ได้นำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. การเตรียมการก่อนดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน

ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศก่อนที่จะดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนและมีการสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการนิเทศและผู้รับการนิเทศ ผลการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(2534) ที่สนับสนุนให้โรงเรียนมีการเตรียมการก่อนดำเนินการนิเทศ โดยเริ่มจากการสร้างความเข้าใจร่วมกัน เพราะหากครูทุกคนมีความเข้าใจถูกต้องตรงกันเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนจะทำให้ครูคลายความวิตกกังวลและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับผู้นิเทศ เรื่องที่จำเป็นต้องสร้างความเข้าใจกับครูทุกคนได้แก่เรื่อง ความหมาย ความสำคัญ และความจำเป็นของการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน เป้าหมายและตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการนิเทศภายในโรงเรียน และกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

ซึ่งสอดคล้องกับ สัจด์ อูทรานันท์ (2530) ที่ให้แนวคิดว่าการที่จะดำเนินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ผู้รับการนิเทศหรือจะให้ผู้รับการนิเทศปฏิบัติงานอย่างใดก็จะต้องให้ความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่จะปฏิบัติ เสียก่อน

การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนและการกำหนดผู้รับผิดชอบชัดเจนนั้น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ถือว่ามีส่วนสำคัญที่จะทำให้ การนิเทศภายในโรงเรียนได้เริ่มต้นมีการเคลื่อนไหว และทำงานในรูปคณะกรรมการ เป็นการเปิด โอกาสให้บุคลากรในหน่วยงานได้มีส่วนร่วมสร้างความรู้สึกร่วมกันอันหนึ่งอันเดียวกันช่วยให้การทำงานเป็นไปอย่างรอบคอบและทำความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศและผู้รับการ นิเทศและผู้ที่เกี่ยวข้องชัดเจน จะทำให้ผู้นิเทศสามารถปฏิบัติงานด้วยความสบายใจ ไม่อึดอัด ขณะเดียวกันก็ช่วยลดความขัดแย้งของผู้รับการนิเทศที่มีต่อผู้นิเทศอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการ วิจัยที่พบว่า ผลที่ได้รับจากการทำความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศและผู้รับการ นิเทศ ทำให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศปฏิบัติงานร่วมกันด้วยดี ปัญหาระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการ นิเทศลดลง

การเตรียมการก่อนดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ของโรงเรียนต้นแบบเพื่อการ นิเทศดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยเห็นด้วยอย่างยิ่งเพราะทำให้บุคลากรทุกคนเข้าใจตรงกันและมีเจตคติที่ดี ต่อการนิเทศ ซึ่งบุคลากรจะให้การยอมรับการนิเทศและปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจและมี ความสุข

การดำเนินการที่สอดคล้องกับแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และนักการศึกษาของโรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศ อาจสืบเนื่องมาจากการที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้จัดทำคู่มือการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน และได้จัดส่งไปยังโรงเรียนทุกโรงเรียนในสังกัด นอกจากนี้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ได้จัดอบรมผู้บริหารเกี่ยวกับการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง และได้กำหนดนโยบายเร่งรัดคุณภาพการ ศึกษา โดยเน้นการสนับสนุนให้โรงเรียนทุกโรงเรียน มีการพัฒนาและจัดระบบการนิเทศให้มี มาตรฐาน

จากการศึกษาปัญหาการเตรียมการก่อนการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศไม่มีปัญหาการเตรียมก่อนการนิเทศ เนื่องจากผู้บริหารและคณะครูทุกคนในโรงเรียนเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศได้รับความร่วมมือด้วยดีจากทุกฝ่าย มีบุคลากร งบประมาณและเวลาที่เพียงพอ จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าส่วนหนึ่งอาจสืบเนื่องมาจากการดำเนินการตามนโยบายของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ (2536) ที่กำหนดไว้ว่า หน่วยงานทุกระดับต้องมีการนิเทศติดตามผลอย่างเป็นระบบ และนอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูล โดยการศึกษาสังเกต สัมภาษณ์ การดำเนินการด้านต่างๆของโรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศ พบว่า ส่วนใหญ่มีความพร้อมเกือบทุกด้านทั้งผู้บริหาร คณะครู อาคารสถานที่ งบประมาณ เวลาและการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งโรงเรียนต้นแบบส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนได้รับรางวัลดีเด่นในด้านต่างๆและนักเรียนส่วนใหญ่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

2. การดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

2.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศมีการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลตัวบ่งชี้คุณภาพด้านต่างๆ สํารวจและประเมินความต้องการของครู จัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการอีกทั้งมีการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหามูลค่าการที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานคือคณะครูทุกคนในโรงเรียน ส่วนใหญ่ใช้วิธีการประชุมระดมความคิดและใช้ตารางวิเคราะห์ข้อมูล จากผลการวิจัย ข้อมูลที่ได้สอดคล้องกับขั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) กำหนด และยังสอดคล้องกับกระบวนการนิเทศการศึกษาที่ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2536) ได้สรุปจากผลการสัมมนาเรื่อง "การจัดการนิเทศการศึกษาของไทยในทศวรรษหน้า " โดยกำหนดไว้ว่า ขั้นตอนก่อนที่จะดำเนินการนิเทศต้องทำการสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น โดยการสำรวจปัญหาของโรงเรียน วิเคราะห์ภารกิจของโรงเรียน เพื่อนำไปสู่การถึงจุดมุ่งหมายในการนิเทศการศึกษา

ผลการวิจัยในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยเห็นด้วยอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้โรงเรียนรับรู้ปัญหาของโรงเรียนรู้ความต้องการของบุคลากร รู้ว่าปัญหาอะไรที่ควรแก้ไขก่อนหลัง รู้ว่าปัญหานั้นจะดำเนินการ

การแก้ไขอย่างไร ที่สำคัญคือ บุคลากรทุกคนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งจะเห็นคุณค่าและความสำคัญของตนเองในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวของโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ ข้อค้นพบจากการวิจัยอาจสืบเนื่องมาจากโรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศ ได้ศึกษาคู่มือการดำเนินการนิเทศภายในที่สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ(2534) ได้จัดส่งไปให้ กอปรกับการได้รับการอบรมจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ตลอดจนศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน

จากการศึกษาปัญหาการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการนั้น ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศ ไม่มีปัญหาการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ สาเหตุเนื่องจาก ได้รับความร่วมมือด้วยดีจากทุกฝ่าย บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความรู้และความรับผิดชอบในการดำเนินการ อีกสาเหตุหนึ่งผู้วิจัยเห็นว่านอกจากการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพดังกล่าว นโยบายของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ (2536) ก็มีผลสำคัญด้วย ส่วนใหญ่ผู้บริหารจะได้รับการอบรมเกี่ยวกับการวางแผนโดยเริ่มจากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนและชุมชน เพื่อหาสาเหตุของปัญหาและกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหานำไปสู่การกำหนดนโยบายและการจัดทำแผนงานโครงการ เพื่อแก้ไขปัญหามาตามแนวทางที่กำหนด

2.2 การวางแผน

ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศมีการกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนงาน โครงการนิเทศภายในโรงเรียน มีการกำหนดกิจกรรมและรายละเอียดของกิจกรรม กำหนดปฏิทินการนิเทศ จากผลการวิจัยสอดคล้องกับขั้นตอนของกระบวนการนิเทศภายในที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(2534) กำหนด โดยสนับสนุน ส่งเสริมให้โรงเรียนได้จัดทำแผนงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างมีลำดับขั้นตอน ต่อเนื่อง มีเป้าหมาย และตัวชี้วัดสภาพความสำเร็จที่ชัดเจน เกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการและการจัดกิจกรรมการนิเทศนี้ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2536) ได้กล่าวว่าการนิเทศการศึกษา คือ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล แต่ความสัมพันธ์ของบุคคลในด้านการนิเทศจะต้องออกมาในรูปแบบของ

การวางโครงการ เพื่อปฏิบัติงานให้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ หรืออาจจะหมายถึง การทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบระเบียบโดยอาศัยโครงการเป็นจุดสำคัญแต่ก่อนจะวางโครงการจะต้องวางแผนงานเสียก่อน การวางแผนปฏิบัติงาน เพื่อหาข้อกำหนดว่าจะทำอะไร มีขอบเขตอย่างไร เพื่อจะได้ดำเนินการให้ตรงเป้าหมายที่กำหนดไว้ การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ และวางแผนแนวทางแก้ไข ปัญหาต่างๆ นอกจากนี้ ชารี มณีศรี (2538) ได้กล่าวว่าการวางแผน คือการตัดสินใจที่จะกระทำบางสิ่ง บางอย่างในอนาคต และเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามที่วางแผนไว้ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ จะทำอะไร ทำทำไม ทำที่ไหน ทำเมื่อไร ใครเป็นผู้รับผิดชอบและจะทำอย่างไร การวางแผนการนิเทศทำให้การนิเทศมีระบบการทำงานเป็นที่ยอมรับมากขึ้น เพราะขั้นตอนต่างๆ ต้องกระทำเชื่อมโยงกัน ตั้งแต่การจัดแผน จัดงาน จัดคน ระบบควบคุมและประเมินผล

การที่โรงเรียนต้นแบบมีการกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียนทุกโรงเรียน ตามผลการวิจัยอาจสืบเนื่องมาจากการศึกษาคู่มือการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) หรือดำเนินการตามนโยบายเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ (2535) ซึ่งสนับสนุนให้โรงเรียนใช้แผนเป็นคู่มือในการบริหารงาน และการจัดระบบการนิเทศ เกี่ยวกับเรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นด้วยอย่างยิ่ง เพราะการวางแผนทำให้การทำงานเป็นไปอย่างมีระบบ รู้แนวทาง วางเป้าหมาย ง่ายต่อการปฏิบัติ ประหยัดทั้งเวลา ลดปัญหางบประมาณ และประสานบุคลากร ทุกขั้นตอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาปัญหาการวางแผนผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศไม่มีปัญหาการวางแผน สาเหตุเนื่องจากได้รับความร่วมมือด้วยดีจากทุกฝ่าย ผู้รับผิดชอบมีความรู้ ความสามารถในการดำเนินการ โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศ มีแผนปฏิบัติงานประจำปีทุกโรงเรียน และครอบคลุมทุกงาน แต่ส่วนใหญ่จะเป็นงานวิชาการ แผนงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียน จัดเป็นแผนงาน/โครงการต่อเนื่องทุกปีการศึกษา มีการกำหนดปฏิทินปฏิบัติการนิเทศ ตลอดจนจัดทำเอกสาร คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน การดำเนินงานเกี่ยวกับการวางแผนสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ (2536) โดยกำหนดให้ผู้บริหารต้องใช้แผนเป็น

เครื่องมือในการบริหาร ซึ่งผู้วิจัยก็เห็นด้วยกับผลการวิจัย และชื่นชมการบริหารงานของผู้บริหาร และการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศอย่างยิ่งที่มีการวางแผนงาน/โครงการ นิเทศอย่างต่อเนื่อง

2.3 การปฏิบัติการณ์เทศ

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศ มีการทำความเข้าใจ ร่วมกัน เกี่ยวกับงานที่ต้องปฏิบัติ วิธีเก็บข้อมูล และวิธีประเมินผล สรุปผล การสนับสนุนส่งเสริม การนิเทศมีการส่งเสริมขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานและดำเนินงานตามปฏิทินปฏิบัติงานที่โรงเรียน จัดทำขึ้นซึ่งสอดคล้องกับคู่มือการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ของสำนักงานการประถมศึกษา แห่งชาติ (2534) ได้จัดทำขึ้น และสอดคล้องกับ ชารี มณีศรี (2538) ได้กล่าวว่า การปฏิบัติการณ์เทศ เป็นขั้นตอนทำตามโครงการนิเทศที่กำหนดหลัก โดยคำนึงถึงหลักการณ์เทศ เทคนิค ทักษะ สื่อและเครื่องมือนิเทศ การเตรียมความพร้อม สร้างความเข้าใจ รวมทั้งการเสริมแรง ให้กำลังใจ ช่วยเหลือสนับสนุนจากผู้บริหารหรือผู้นิเทศ และ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2536) ได้กล่าวถึงการ ปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนว่า เป็นการกำหนดแผนปฏิบัติการมาใช้ ผู้รับการนิเทศปฏิบัติตามกระบวน การของกิจกรรม ผู้ให้การนิเทศคอยควบคุมคุณภาพให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ จัดบริการให้สิ่งสนับสนุน จัดอุปกรณ์ เครื่องมือหรือสื่อที่มีประสิทธิภาพ อำนวยความสะดวก อื่นๆ มีการติดตามผลการปฏิบัติงานเพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขให้ทันที่และต่อเนื่อง ผู้บริหารหรือผู้นิเทศ จะต้องเป็นผู้คอยให้คำปรึกษาหารือเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น

การปฏิบัติการณ์เทศของโรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศซึ่งเป็นข้อค้นพบจากการวิจัยที่ สอดคล้องกับแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) และนักการศึกษาที่ได้กล่าวมา อาจสืบเนื่องมาจากโรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศได้ศึกษาคู่มือการดำเนินการ นิเทศภายในโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติหรือศึกษาเอกสารเกี่ยว กับการณ์เทศภายในโรงเรียนและอาจจะปฏิบัติตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถม ศึกษาจังหวัดสุรินทร์ จากผลการวิจัย ผู้วิจัยเห็นด้วยอย่างยิ่งกับการปฏิบัติการณ์เทศภายในโรงเรียน ต้นแบบเพื่อการนิเทศเพราะการดำเนินการดังกล่าวทำให้การปฏิบัติงานนิเทศมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาปัญหาการปฏิบัติการนิเทศผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศ ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาการปฏิบัติการนิเทศ เนื่องจากบุคลากรให้ความสำคัญต่อการนิเทศและให้ความร่วมมือด้วยดี นอกจากนี้ผู้วิจัยเห็นว่าอาจเนื่องมาจากโรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศมีการเตรียมการก่อนการดำเนินการนิเทศให้กับบุคลากรและเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของโรงเรียนมีการกำหนดวิธีปฏิบัติงานติดตามผลการทำงาน ทำให้บุคลากรทุกคนเห็นความสำคัญของตนเองที่มีต่อความสำเร็จของงานและของโรงเรียน

2.4 การประเมินผลการนิเทศ

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการนิเทศภายในโรงเรียน มีการประเมินความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้รับการนิเทศ และมีการนำผลการประเมินเป็นข้อมูลสำหรับปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับขั้นตอนการประเมินผลที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ได้กำหนดไว้ในคู่มือการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งได้แจกจ่ายไปยังโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศ โดยมุ่งส่งเสริมให้โรงเรียนประถมศึกษามีการประเมินผลการดำเนินงานทุกขั้นตอน และนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลสำหรับประเมินกระบวนการ และประเมินความพึงพอใจของครูที่มีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่าการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการนิเทศส่วนใหญ่จะอยู่ในกิจกรรมการดำเนินงานขั้นสุดท้าย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวรณี ชาญชิต (2534) ที่พบว่าระยะเวลาที่ใช้ในการประเมินแผนงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียน ส่วนใหญ่จะประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการที่โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศ มีการประเมินผลการนิเทศตามผลการวิจัยที่ได้รับอาจสืบเนื่องมาจากการศึกษาคู่มือการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนที่ทางสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ได้จัดทำ และจัดส่งไปยังโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศ และอาจสืบเนื่องมาจากผลที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ได้จัดทำขึ้น อย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้วิจัยเห็นด้วยกับการวิจัย เพราะผลของการประเมินนั้นเป็นข้อมูลที่สำคัญที่จะทำให้ทราบข้อบกพร่อง ปัญหาหรือจุดเด่น จุดด้อย นำไปสู่การแก้ไขปรับปรุง ในส่วนที่ยังเป็นปัญหาค่าเนิการยังไม่ประสบความสำเร็จและเสริมส่งส่งในส่วนที่ดำเนินการได้ดีแล้ว

จากการศึกษาปัญหาการประเมินผลการนิเทศผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนต้นแบบเพื่อการ
 นิเทศส่วนใหญ่ มีปัญหาการประเมินผลคือปัญหาการไม่ได้กำหนดวิธีประเมินและขาดความรู้ความเข้าใจ
 ในการสร้างเครื่องมือประเมินสอดคล้องกับการวิจัยของ พิชัย แก้วคำดี (2536) พบว่าโรงเรียน
 ประถมศึกษาชาติทักษะและเทคนิคในการประเมินผล และผลการวิจัยของ เปรมกมล ศรีธรรมมา
 (2535) พบว่าโรงเรียนประถมศึกษาชาติเครื่องมือในการประเมินและขาดการประเมินผลอย่าง
 ต่อเนื่อง นอกจากนี้ผลการวิจัยของ ไพศาล เทียมเวช (2533) พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาชาติ
 ความรู้และทักษะในการประเมินผล

เกี่ยวกับปัญหาการไม่ได้กำหนดวิธีประเมินทั้งนี้ปัญหาบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการ
 สร้างเครื่องมือประเมิน จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนพบว่าการอบรมความรู้
 เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนไม่ได้เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการประเมินเนื่องจากมีข้อจำกัดเกี่ยวกับ
 เวลา มีเพียงเครื่องมือประเมินตัวอย่าง ที่เป็นแนวทางกว้าง ๆ ที่หน่วยงานต้นสังกัดได้ให้โรงเรียนนำ
 ไปปรับใช้เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการดำเนินงานของโรงเรียน

3. การประเมินผลการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศ มีการประเมินผลการเตรียมการก่อน
 การนิเทศ และประเมินผลการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศ สอดคล้องกับแนวทางในคู่มือ
 การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ที่สำนักงานการประถมศึกษากำหนดขึ้น ผู้วิจัยเห็นด้วยอย่างยิ่ง
 กับผลการวิจัย การประเมินผลการเตรียมความพร้อมทำให้รู้และเข้าใจในศักยภาพ และความพร้อม
 ในด้านต่างๆของโรงเรียน ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานต่อไปส่วนของการประเมินกระบวนการ
 การนิเทศตั้งแต่ขั้นประเมินการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการประเมินการวางแผน
 ประเมินการปฏิบัติการนิเทศ จะทำให้โรงเรียนรู้จักจุดบกพร่องของการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน
 ซึ่งสามารถแก้ไขปรับปรุง การดำเนินงานให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์อย่างมี
 ประสิทธิภาพ

จากการศึกษาปัญหาการประเมินผลการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศมีปัญหาการประเมินผลคือ ปัญหาการขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือประเมินผล เช่นเดียวกับปัญหาในข้อ 2.4 จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่า อาจส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งเมื่อไม่มีเครื่องมือในการประเมิน ไม่มีข้อมูลที่เป็นหลักฐานยืนยัน สภาพที่ชัดเจนข้อมูลที่ได้จากการประเมิน อาจไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริง การนำข้อมูลไปใช้ไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควร ถ้าหากโรงเรียนมีการวางแผนงาน/โครงการเพื่อแก้ไขปัญหา ประเมินผล โดยจัดอบรมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการประเมินแก่ครู เพื่อให้ครูสามารถรู้ระเบียบและวิธีการสร้างและการใช้เครื่องมือประเมินผลโครงการก็จะช่วยแก้ปัญหาได้อีกทางหนึ่ง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางแก่หน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องดังนี้
สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ

1. ควรกำหนดนโยบายในเรื่องการสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ให้มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ
2. ควรจัดทำคู่มือการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนและเอกสารเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการนิเทศ จัดส่งให้กับทุกโรงเรียนอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง
3. ควรมีการจัดประชุมปฏิบัติการให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะ ศึกษานิเทศก์ และคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ให้มีความรู้ความสามารถในการสร้างสื่อและเครื่องมือในการนิเทศติดตามผล

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

1. ควรหาแนวทางในการส่งเสริมให้โรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศดำเนินการอย่างมีมาตรฐานเด่นชัด

2. ควรส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินโครงการโดยเฉพาะ การสร้างและการใช้เครื่องมือประเมิน
3. ควรมีการติดตามผลการนิเทศภายในของโรงเรียนต้นแบบเพื่อการต่อเนื่อง
4. ควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับการนิเทศภายในของโรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศไปยังโรงเรียนอื่นๆทั้งในและนอกจังหวัด

โรงเรียน

1. ควรสนับสนุนส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง
2. ควรดำเนินการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง
3. ควรให้มีการจัดเก็บหลักฐานและเอกสารเกี่ยวกับการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ
4. ควรสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการประเมินโครงการ
5. ควรมีการเผยแพร่ผลการดำเนินงานด้านต่างๆของโรงเรียน โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน ไปยังโรงเรียนอื่นๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

- ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนต้นแบบเพื่อการนิเทศระดับประถมศึกษาแบบเจาะจงขนาดของโรงเรียน

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย